

Anonymizovaná verze

Překlad

C-593/21 - 1

Věc C-593/21

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum podání:

24. září 2021

Předkládající soud:

Cour de cassation (Kasační soud, Belgie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

10. září 2021

Navrhovatel:

NY

Odpůrkyně:

Herios SARL

Cour de cassation de Belgique (Kasační soud, Belgie)

Rozsudek

[OMISSIS] [odkaz na rozsudek]

[OMISSIS] NY

Navrhovatel v řízení o kasačním opravném prostředku,

[OMISSIS] [identifikace advokáta navrhovatele]

proti

HERIOS, společnosti s ručením omezeným [OMISSIS] [údaje o odpůrkyni]

odpůrkyni v řízení o kasačním opravném prostředku,

[OMISSIS] [identifikace advokáta odpůrkyně]

I. Řízení před soudem

Kasační opravný prostředek směřuje proti rozsudku vydanému dne 16. ledna 2020 cour d'appel de Liège (odvolací soud v Lutychu, Belgie).

[OMISSIS]

[OMISSIS] [úvahy týkající se řízení]

II. Okolnosti a skutečnosti předcházející řízení

[OMISSIS] [S]kutkový stav věci a okolnosti předcházející řízení lze shrnout následovně.

Odpůrkyně uzavřela smlouvu o obchodním zastoupení s německou společností Pöensgen, na jejímž základě měla výlučné právo prodávat výrobky [OMISSIS] zmocnitele v Belgii, Francii a Lucembursku.

V roce 2009 odpůrkyně najala na základě ústní smlouvy navrhovatele jako placeného delegovaného zástupce, jehož úkolem bylo obchodování s výrobky distribuovanými společností Pöensgen na výše uvedeném území.

Na konci roku 2015 a na začátku roku 2016 proběhla mezi navrhovatelem, odpůrkyní a společností Pöensgen jednání o pokračování obchodního zastoupení přímo navrhovatelem a o ukončení odpovídajících činností odpůrkyní, avšak bez úspěchu.

Dne 8. června 2016 oznámila společnost Pöensgen ukončení smlouvy uzavřené s odpůrkyní s výpovědní dobou šesti měsíců, takže smluvní vztahy skončily ke dni 31. prosince 2016.

[Navrhovatel] se stal obchodním zástupcem společnosti Pöensgen v lednu 2017 a v dubnu 2017 byla mezi nimi uzavřena smlouva.

Dopisem ze dne 23. února 2017 odpůrkyně ukončila smlouvu uzavřenou s navrhovatelem z důvodu výjimečných okolností, které definitivně znemožnily jakoukoliv profesní spolupráci mezi zmocnitelem a zástupcem, a sice z důvodu zániku hlavní smlouvy.

Dne 22. května 2017 se odpůrkyně a společnost Pöensgen dohodly zejména na zaplacení odškodnění za ukončení smlouvy odpůrkyní.

Vzhledem k tomu, že navrhovatel měl za to, že má nárok na odškodnění za ukončení smlouvy na základě toho, že ve prospěch odpůrkyně získal nové zákazníky, za které byla odpůrkyně odškodněna společností Pöensgen, podal proti

odpůrkyni žalobu na zaplacení odškodnění za ukončení smlouvy, které podle navrhovatele odpovídá obratu, jehož odpůrkyně dosáhla v roce 2016 díky nově nabytým zákazníkům.

Soud prvního stupně přiznal navrhovateli odškodnění za ukončení smlouvy.

Napadený rozsudek tento prvoinstanční rozsudek změnil a dospěl k závěru, že navrhovatel nemá nárok na žádné odškodnění za ukončení smlouvy.

III. Důvod kasačního opravného prostředku

Navrhovatel předkládá následující důvod kasačního opravného prostředku:

Porušená právní ustanovení

- *článek X.5 a čl. X.18 pododstavec 1 Code de droit économique (hospodářský zákoník);*
- *čl. 17 odst. 1 a 2 písm. a) první odrážka směrnice Rady 86/653/EHS ze dne 18. prosince 1986 o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců, [Úř. věst. 1986, L 382, s. 17];*
- *obecná právní zásada přednosti práva Společenství před normami vnitrostátního práva.*

Kritizovaná rozhodnutí a důvody

[Napadený] rozsudek [OMISSIS] nevyhověl navrhovateli [OMISSIS] [zejména z následujících důvodů]:

„K požadovanému odškodnění za ukončení smlouvy“

Účastníci řízení shodně tvrdí, že mezi nimi existovala smlouva o obchodním zastoupení, kterou článek 1.11 hospodářského zákoníku definuje jako smlouvu, kterou je smluvní strana, obchodní zástupce, pověřen druhou smluvní stranou, zmocnitelem, jemuž není podřízen, aby trvale a za úplatu sjednával a případně uzavíral obchody jménem a na účet zmocnitele.

Obchodní zástupce je výslovně oprávněn zvolit si svého delegovaného zástupce. Obchodní zástupce [odpůrkyně] se tak stává zmocnitelem ve vztahu k delegovanému zástupci [navrhovateli] a musí mu rovněž vyplácet provizi (článek X.5 hospodářského zákoníku).

Z důvodu ukončení smluvního vztahu mezi společností Pöensgen a [odpůrkyní] zanikl i základ smlouvy o delegovaném obchodním zastoupení.

[...]

Návrh [navrhovatele] se týká výlučně odškodnění za ukončení smlouvy zakotveného v článku X.18 hospodářského zákoníku, na které má obchodní zástupce za určitých podmínek nárok po ukončení smlouvy o obchodním zastoupení.

[...]

Zbývá posoudit, zda [navrhovatel] splňuje podmínky pro přiznání odškodnění za ukončení smlouvy. Příslušné požadavky byly zákonodárcem vymezeny úzce.

Podle článku X.18 hospodářského zákoníku má obchodní zástupce nárok na odškodnění za ukončení smlouvy o obchodním zastoupení v případě, že zmocniteli získal nové zákazníky nebo podstatně zvýšil objem obchodu s dosavadními zákazníky, pokud zmocnitel může mít i nadále z těchto obchodů podstatné výhody.

Ze seznamů zákazníků a z údajů o provizích poskytnutých [navrhovatelem] vyplývá, že [navrhovatel] rozšířil klientelu [odpůrkyně].

Podle znění článku X.18 hospodářského zákoníku je mimoto nezbytné, aby noví zákazníci přinášeli zmocniteli podstatné výhody i po ukončení smluvního vztahu.

Odškodnění za ukončení smlouvy, které [odpůrkyně] obdržela z důvodu ukončení smlouvy o obchodním zastoupení existující mezi ní a společností Pöensgen, nepředstavuje podstatnou budoucí výhodu, kterou [odpůrkyně] obdržela za nové zákazníky získané [navrhovatelem], ale náleží ze zákona.

Návrh na odškodnění za ukončení smlouvy není budoucí výhodou, ale vyplývá z ukončení smlouvy o obchodním zastoupení [...].

Vzhledem k tomu, že znění článku X.18 hospodářského zákoníku je jasné, není nutné pokládat Soudnímu dvoru Evropské unie předběžnou otázku uvedenou [navrhovatelem], pokud jde o výklad pojmu podstatná výhoda.

[Odpůrkyně] v budoucnu nebude moci ze získaných zákazníků nadále profitovat. V tomto smyslu dohoda ze dne 22. května 2017 uzavřená mezi [odpůrkyní] a společností Pöensgen výslovně potvrzuje, že plněním této dohody [jsou] všechny vzájemné nároky stran v oblasti plateb, informací, fakturace a odpovědnosti vyplývající ze smlouvy o obchodním zastoupení ukončené dne 31. prosince 2006 [čti: 2016] vypořádány, zatímco [navrhovatel] a společnost Pöensgen budou pokračovat ve spolupráci a mimo jiné budou mít prospěch z vytvořené klientely“.

Výtky uvedené v důvodu kasačního opravného prostředku

Článek X.5 hospodářského zákoníku stanoví, že není-li stanoveno jinak, může obchodní zástupce za účelem plnění svých úkolů využít delegovaných zástupců, které odměňuje, za které odpovídá a ve vztahu ke kterým se stává zmocnitelem.

Podle čl. 17 odst. 1 směrnice Rady 86/653/EHS ze dne 18. prosince 1986 o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců musí členské státy stanovit zvláštní formu odškodnění pro obchodní zástupce, kterým zanikne smlouva.

Členské státy měly možnost volby mezi režimem odškodnění za ukončení smlouvy určeným k odškodnění obchodního zástupce za přínos představovaný zákazníky, které získal ve prospěch zmocnitele, a režimem náhrady škody vyplývající ze ztráty smlouvy.

Pokud jde o první z možností, čl. 17 odst. 2 písm. a) výše uvedené směrnice stanoví, že:

„Obchodní zástupce má nárok na odškodnění, jestliže:

- zmocniteli přivedl nové zákazníky nebo podstatně zvýšil objem obchodu se stávajícími zákazníky a zmocnitel má i nadále podstatné výhody z obchodu s těmito zákazníky, a*
- zaplacení této odměny [tohoto odškodnění] je spravedlivé s ohledem na všechny okolnosti, zejména na provize, o které obchodní zástupce přichází a které vyplývají z obchodu s těmito zákazníky. Členské státy mohou stanovit, že mezi tyto okolnosti náleží rovněž použití či vyloučení konkurenční doložky ve smyslu článku 20“.*

Hospodářský zákoník zvolil cestu odškodnění za ukončení smlouvy a ve svém článku X.18 prvním pododstavci stanoví, že:

„Obchodní zástupce má po ukončení smlouvy o obchodním zastoupení nárok na odškodnění za ukončení smlouvy v případě, že zmocniteli přivedl nové zákazníky nebo podstatně zvýšil objem obchodu se stávajícími zákazníky, pokud zmocnitel může mít i nadále podstatné výhody z této činnosti“.

Pododstavec 2 téhož ustanovení upřesňuje, že pokud smlouva o obchodním zastoupení obsahuje konkurenční doložku, má se za to, není-li prokázán opak, že zmocnitel získá podstatné výhody.

Bez ohledu na případy vyloučení stanovené v čl. X.18 pátém pododstavci, které se netýkají projednávané věci, má delegovaný zástupce nárok na odškodnění za ukončení smlouvy ze strany zmocnitele (obchodního zástupce v rámci hlavního smluvního vztahu), prokáže-li, že tomuto zmocniteli přivedl klientelu nebo podstatně zvýšil objem obchodu se stávajícími zákazníky, pokud zmocnitel může mít i po ukončení smlouvy o delegovaném obchodním zastoupení podstatné výhody z této činnosti.

Odškodnění za ukončení smlouvy v rozsahu, v němž je vypláceno hlavnímu zástupci jeho vlastním zmocnitelem za klientelu, kterou hlavnímu zástupci přivedl jeho delegovaný zástupce, představuje v tomto rozsahu „podstatnou výhodu“

poskytnutou zmocniteli delegovaného zástupce po ukončení smlouvy o delegovaném obchodním zastoupení.

Nepopíratelná skutečnost, že odškodnění za ukončení smlouvy vyplacené hlavnímu zástupci „vychází z nároku zakotveného zákonem“, ani okolnost, že delegovaný zástupce, který se stal, po ukončení smlouvy o hlavním zastoupení na straně svého zmocnitel a smlouvy o delegovaném obchodním zastoupení, hlavním zástupcem pro tytéž výrobky, „bude mít i nadále prospěch z klientely vytvořené“ v rámci delegovaného obchodního zastoupení, jej nezavazují nároku na odškodnění za ukončení smlouvy o delegovaném obchodním zastoupení.

Rozsudek, který konstatuje, pokud jde o smlouvu o delegovaném obchodním zastoupení (i), že tato smlouva zanikla, ii) že delegovaný zástupce „rozšířil klientelu“, a tudíž přivedl nové zákazníky zmocniteli, tedy hlavnímu zástupci, nemohl, aniž by porušil čl. X.18 pododstavec 1 hospodářského zákoníku a čl. 17 odst. 2 písm. a) první odrážku směrnice 86/653/EHS, odmítnout návrh navrhovatele týkající se přiznání odškodnění za ukončení smlouvy z důvodů, že odškodnění požadované a získané odpůrkyní k tíži společnosti Pöensgen není budoucí výhodou, že odškodnění za ukončení smlouvy získané odpůrkyní náleží ze zákona a že navrhovatel a společnost Pöensgen budou pokračovat ve spolupráci a mít prospěch ze získané klientely.

Podpůrně navrhovatel navrhuje soudu, aby na základě článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (konsolidované znění) položil následující předběžnou otázku:

[OMISSIS] [předběžná otázka uvedená ve výrokové části]

IV. Rozhodnutí soudu

Článek 17 odst. 1 směrnice Rady 86/653/EHS ze dne 18. prosince 1986 o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců stanoví, že členské státy přijmou opatření nezbytná, aby obchodní zástupce po zániku smlouvy získal odškodnění podle odstavce 2 nebo náhradu škody podle odstavce 3.

Podle čl. 17 odst. 2 písm. a) první odrážky této směrnice má obchodní zástupce nárok na odškodnění, jestliže zmocniteli přivedl nové zákazníky nebo podstatně zvýšil objem obchodu se stávajícími zákazníky a zmocnitel má i nadále podstatné výhody z obchodu s těmito zákazníky.

Článek X.18 první pododstavec hospodářského zákoníku [OMISSIS], který provádí čl. 17 odst. 2 písm. a) směrnice, stanoví, že obchodní zástupce má nárok na odškodnění za ukončení smlouvy v případě, že zmocniteli přivedl nové zákazníky nebo podstatně zvýšil objem obchodu s dosavadními zákazníky, pokud zmocnitel může mít i nadále z těchto obchodů podstatné výhody.

Rozsudek uvádí, že navrhovatel byl delegovaným zástupcem odpůrkyně, že rozšířil klientelu odpůrkyně a že odpůrkyně obdržela při ukončení smlouvy o hlavním obchodním zastoupení odškodnění od hlavního zmocnítele a navrhovatel se stal obchodním zástupcem tohoto bývalého hlavního zmocnítele.

Důvod kasačního opravného prostředku vytýká rozsudku, že jím nebylo navrhovateli přiznáno odškodnění za ukončení smlouvy z důvodu, že odškodnění získané odpůrkyní není podstatnou výhodou, jelikož není budoucí výhodou, nýbrž odškodněním náležejícím ze zákona, a že navrhovatel bude pokračovat v práci a mít prospěch z klientely spolu s bývalým hlavním zmocnítelem.

Předpokladem přezkumu důvodu kasačního opravného prostředku je výklad výše uvedeného čl. 17 odst. 2 písm. a) první odrážky.

Před vydáním rozhodnutí je tedy třeba položit Soudnímu dvoru Evropské unie otázku formulovanou ve výroku tohoto rozsudku.

Z těchto důvodů

Soud

Přerušuje řízení do doby, než Soudní dvůr Evropské unie odpoví na následující otázku:

Musí být čl. 17 odst. 2 písm. a) první odrážka směrnice Rady 86/653/EHS ze dne 18. prosince 1986 o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců vykládán v tom smyslu, že v takové situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, nepředstavuje odškodnění za ukončení smlouvy náležející hlavnímu zástupci v tom rozsahu, který odpovídá klientele získané delegovaným zástupcem, „podstatnou výhodu“ poskytnutou hlavnímu zástupci?

[OMISSIS] [soudní kolegium, datum, úvahy týkající se řízení a podpisy]